

Vzdělávání v roce 2029? Odpovědněji, často na dálku, ale hlavně pořád

5. února 2010 8:44

Dvacet let svobody je za námi. Tato doba za sebou nechala úspěchy i ztráty. Teď se můžeme ptát, co přinese další dvacetiletí. "Prognostické" úvahy vedené tímto směrem přináší seriál MF DNES. Jako desátý ze specialistů se v rámci seriálu zamyslel konzultant pro vzdělání Jiří Strádal.

foto: ahr

výuka

[Prohlédni fotky](#)

Po vlnách ekonomických krizí a státních bankrotů ve druhé dekádě 21. století se zaklínadlem dvacátých let jedenadvacátého věku stalo volání po hospodárnosti, ekonomické efektivnosti a osobní zodpovědnosti - i ve školství. Proto s ukončením základní školy každý dostává svůj vzdělávací účet, na němž má od státu přidělené finanční prostředky na vzdělávání. Všichni dostanou stejně. Je to vlastně něco jako platební karta a je věcí každého, jaké vzdělání si z ní pořídí.

V roce 2029 jsou již díky zkonsolidovaným státním financím vzdělávací účty natolik státem doplňované, že si z nich lze poprvé pořídít kompletní středoškolské i méně nákladné vysokoškolské studium. Po vyčerpání účtu si každý své další vzdělávání musí hradit sám. Někomu se povede sehnat sponzora. Třeba budoucího zaměstnavatele, kterého přesvědčí, že je pro něho dobrou investicí. Je jasné, že "věční studenti" u sponzorů oblíbení nejsou.

Učitelé nezmizí

Studovat v roce 2029 může být pohodlnější. Student sedí v křesle, v ruce má univerzální komunikátor a na zdi velkou obrazovku, kde běží animované prezentace odborných témat a kde se zúčastňuje videoseminářů a videokonzultací. V tomtéž křesle u téže obrazovky skládá zkoušky, naskakují mu nové kredity a v některých netechnických oborech může takto pohodlně absolvovat celé studium od přihlášky až po odevzdání diplomové práce.

Software umí kteroukoliv odbornou problematiku nejen vyhledat, vyčistit, setřídit a studentovi strukturovaně předložit, nýbrž mu ji také naservírovat postupnými dávkami, jejichž podoba reaguje na vyplněný IQ test. Tento způsob studia, který je tolik oblíben, však začíná být dost kritizován. Ukazuje se, že studentům chybějí schopnosti mluvit o problémech, diskutovat, argumentovat... Firmy začaly při přijímání absolventů škol používat testy, které odhalí "křeslové" studenty, a ty nechtějí zaměstnávat.

Role učitele tedy zůstává pořád nezastupitelná. Jen se posouvá; student s učitelem jsou partnery, kteří si vyměňují a porovnávají znalosti, zkušenosti a názory, učí se spolupráci a toleranci.

Splasknutí bubliny

Nicméně i ti vysokoškoláci, kteří nestudovali z křesel svého domova, mohou mít problém s uplatněním. Každým rokem narůstající počty vysokoškoláků spojené s postupným odchodem většiny řemeslníků do důchodu totiž začátkem dvacátých let způsobily takzvanou "akademickou bublinu". Jejím důsledkem byly fronty zejména ekonomů na úřadech práce a naopak vymizení lidí schopných dělat "rukama". Společnost přehodnotila svá měřítka. Kolem roku 2029 dochází k renesanci vybraných řemesel, která mají mezi lidmi vážnost.

O kariéře však více než společenská prestiž začíná rozhodovat efektivní využití osobních předpokladů. Evropa už ví, že Asii a Ameriku nemůže dohnat ani výrobou, ani bohatstvím zdrojů, nýbrž jedině tvořivostí. Už od mateřské školy jsou proto vyhledávány talentované děti a rodičům jsou nabízeny různé možnosti jejich rozvoje podporované z fondů EU. Je snaha najít i u žáků s nevalnými studijními výsledky směry, v nichž by mohli být úspěšní.

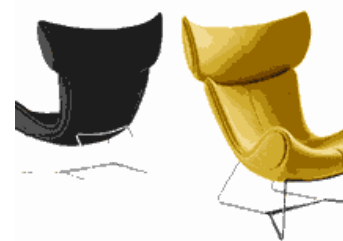

Je to běh na dlouhou trať, ale víze, aby se každý vzdělával v tom, co nejvíc odpovídá jeho předpokladům, je postupně naplňována. Každý si může konstruovat vlastní vzdělávací cestu, na které skládá zkoušky, sbírá kredity (ty jsou už pro celou Evropskou unii sjednocené a jejich počet se stal prestižní záležitostí), získává kvalifikace, diplomy, certifikáty... Mimořádně talentovaní jsou zaměstnavateli sami vyhledáváni a podporováni.

Školy se více spojí s firmami

Samotné školy nemají šanci ani svým vybavením, ani znalostmi svých učitelů reagovat na rychlý vývoj technologií. A zaměstnavatelé vědí, že nechají-li školy jejich osudu, absolventi pro ně budou nepoužitelní. Výsledkem je budování velkých center, do nichž se slučují jednotlivé školy a která jsou vybavovaná a spolufinancovaná firmami dodávajícími odborníky pro výuku. Profitem pro ně jsou dobře připravení absolventi a významné daňové úlevy.

Do vzdělávacích supercenter je mimo jiné soustředován i trénink takzvaných měkkých kompetencí, jako je vyjednávání, týmová práce, řízení, zákaznický přístup a podobně. Využívají je i menší školy a trénink slouží i k vyburcování "křeslových" studentů. Centra jsou multifunkční - probíhá v nich výuka v učebních, maturitních i vysokoškolských oborech, které na sebe různě navazují. Výhodou center je, že umožňují postupné specializace i přechody mezi obory navzájem. Přitom ve výsledku přinášejí značné finanční úspory.

Důležité je, co umíš

Ani získané kredity nejsou všechno. Zaměstnavatele více zajímá, co lidé umějí, než to, kde se to naučili. Mnohem více se uznávají skutečné znalosti a dovednosti. Kvalifikace žádané zaměstnavateli jsou popisovány v Národní soustavě kvalifikací potřebnými znalostmi a dovednostmi. Každý, kdo příslušnou kvalifikaci chce získat, musí složit zkoušku podle jednotného standardu u nezávislé komise. Je úplně jedno, jak a kde se to zkoušený naučil. Důležité je to, co předvede u zkoušky.

Pro zaměstnavatele má takováto kvalifikace zásadní význam. Svou národní soustavu kvalifikací má většina evropských zemí, jsou navzájem propojené a většinou i navzájem uznávané.

Školou učení neskončí

Získáním diplomů a vysvědčení studium nekončí. Vývoj technologií staví stále nové požadavky na znalosti a dovednosti. Ani v nejmodernějších centrech nelze studenty připravit pro činnosti, které budou dělat za deset, možná už za pět let. Snahou je, aby se školní výuka soustřeďovala hlavně na získání kvalitního odborného základu, na měkké kompetence, na získání zájmu o obor. Studenti si ze škol musí odnést především schopnost učit se, vyhledávat a hodnotit informace a nové znalosti, řešit problémy, obhajovat navržená řešení.

Ani v té době však ještě není snadné přejít na tuto koncepci. Naráží na neochotu některých starších učitelů opustit biflovačnický systém i na čistě dálkové "křeslové" pojetí některých vysokoškolských oborů. Ale smazávání hranice mezi školním a dalším vzděláváním je

nezadržitelné.

Kurzy vzdělávacích firem už se dávno nezaměřují jen na jazyky, počítače, marketing, management a pár typů rekvalifikací. Jejich záběr je stejně široký jako celý svět práce. Většina vzdělávacích firem využívá vzdělávací centra, v nichž si pronajímají prostory, techniku a často i lektory.

Orientaci ve vzdělávací nabídce umožňuje centrální informační server vzdělávacích akcí, který navazuje na Evropský rámec kvalifikací. Konkurence mezi vzdělávacími firmami je sice silná, ale poptávka stále větší - a vzdělávání dospělých je skvělým byznysem. Finančním zdrojem jsou hlavně velké firmy a individuální vzdělávací účty občanů. Kdo totiž svůj vzdělávací účet nevyčerpá během školních let, může jej využít kdykoliv v dospělosti.

O AUTOROVÍ

Jiří Strádal

Narodil se v roce 1956.

Zabývá se hlavně **kariérovým poradenstvím a kvalifikačními systémy**. Tvoří vzdělávací programy, scénáře a informační podporu pro kariérové poradenství. Napsal také **několik učebnic** a podílel se na řadě publikací se vzdělávací tematikou. Pracoval jako konzultant pro řadu organizací, v současné době **spolupracuje**

zejména s Národním ústavem odborného vzdělávání. V letech 2005 až 2008 působil jako hlavní manažer projektu základů Národní soustavy kvalifikací pro Českou republiku.

Další články k tématu: [Svět a Česko za dvacet let - 2029](#)

Autoři:

Jiří Strádal, konzultant

9 – 2010 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP.
osahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu MAFRA a.s. zakázáno.

ShareObject